

Kinnitatud direktori käskkirjaga nr 15, 28.01.2025

PUKA KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

2024

SISUKORD

§ 1. Üldsätted.....	3
§ 2. Kooli väärtused ja eripära	4
§ 3. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted.....	6
§ 4. Üldpädevuste kujundamine kooliastmeti	7
§ 5. Õppekeskkond.....	18
§ 6. Läbivate teemade põhimõtted kooliastmeti.....	19
§ 7. Lõimingu põhimõtted.....	26
§ 8. Õppe ja kasvatuse korralduse alused.....	27
§ 9. Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	29
§ 10 Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	30
§ 11. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord	30
§ 12. Õpilase ja vanema teavitamine ja nõustamine	30
§ 13. Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused	31
§ 14. Hindamise korraldus	33
§ 15 Kokkuvõtavad hinned ja järgmisse klassi üleviimine.....	35
§ 16 Põhikooli lõpetamine.....	36
§ 17. Karjääriõppe ja karjäärialase nõustamise korraldus.....	37
§ 18. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	37
§ 19. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	38
LISAD	38
Lisa 1 Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“	38
Lisa 2 Ainevaldkond „Liikumisõpetus“	38
Lisa 3 Ainevaldkond „Kunstiained“	38
Lisa 4 Ainevaldkond „Loodusained“.....	38
Lisa 5 Ainevaldkond „Matemaatika“	38
Lisa 6 Ainevaldkond „Sotsiaalsained“	38
Lisa 7 Ainevaldkond „Tehnoloogia“	38
Lisa 8 Ainevaldkond „Võõrkeeled“.....	38
Lisa 9 Valikõppeaine „Rahatarkus“.....	38
Lisa 10 Valikõppeaine „Loovtöö korraldus“	38
Lisa 11 Valikõppeaine „Arvutiõpetus“.....	38
Lisa 12 Valikõppeaine „Karjääriõpetus“	38

§ 1. Üldsätted

(1) Puka Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

(2) Puka Kooli õppekava koostamise ja arendamise aluseks on põhikooli riiklik õppekava, põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava, kooli paikkondlik eripära, järjepidevus, lastevanemate, õpilaste ja kooli pidaja soovid ning kasutatavad vaimsed ja materiaalsed ressursid.

(3) Lihtsustatud õppe korraldamisel lähtutakse Puka Kooli õppekavas sätestatud põhihariduse alusväärtustest, õppe- ja kasvatuse eesmärkidest, õppimiskäsitusest, hindamispõhimõtetest, nõuetest õpikeskkonnale, õpilaste ja vanemate teavitamise ning nõustamise korraldusest, võttes arvesse põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas ja selle lisades esile toodud erisusi, tunnijaotusplaani ning õpilaste arenguvajaduste rõhuasetusi.

(4) Koolis rakendatakse koduõpet tervislikel põhjustel ja vanema taotlusel.

(5) Puka Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Kooli õppekava üldosas on esitatud:

- 1) kooli väärtused ja eripära,
- 2) kooli õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ning põhimõtted;
- 3) üldpädevuste kujundamine kooliastmeti;
- 4) õppekeskkond;
- 5) läbivate teemade põhimõtted kooliastmeti;
- 6) lõimingu põhimõtted;
- 7) õppe ja kasvatuse korralduse alused;
- 8) tunnijaotusplaani õppeaineti ja klassiti, vaba tunniressursi kasutamine ja võõrkeelte valik;
- 9) III kooliastme (8. klassi) loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord;
- 10) õpilase ja vanema teavitamine ja nõustamine;
- 11) õpilaste individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused;
- 12) hindamise korraldus;
- 13) kokkuvõtvad hindad ja järgmisse klassi üleviimine;
- 14) põhikooli lõpetamine;
- 15) karjääriõppe ja karjäärialase nõustamise korraldus;
- 16) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
- 17) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(6) Lisades on esitatud valdkonniti koondatud ainekavad, valikõppeainete ainekavad ja lihtsustatud õppe ainekavad. Ainekavad lähtuvad väljundipõhise õppekava koostamise põhimõtetest ning toetavad kujundava hindamise rakendamist koolis.

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus Lisa 1
- 2) liikumisõpetus: liikumisõpetus Lisa 2
- 3) kunstained: muusika, kunst Lisa 3
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia Lisa 4
- 5) matemaatika: matemaatika Lisa 5
- 6) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus Lisa 6
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus Lisa 7
- 8) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel Lisa 8
- 9) Valikõppeained: rahatarkus Lisa 9
loovtöö korraldus Lisa 10
arvutiõpetus Lisa 11
karjääriõpetus Lisa 12.

(7) Kooli õppekavaga reguleerimata asjades juhendatakse põhikooli riiklikus õppekavas toodust.

(8) Õppekava esitatakse enne kinnitamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

(9) Kooli õppekava kinnitab direktor käskkirjaga.

§ 2. Kooli väärtused ja eripära

(1) Puka Kooli õppekava lähtub kooli missioonist: õpilasel on võimalus õppida kodulähedases koolis, omandada mitmekülgne põhiharidus ning kujuneda harmooniliseks ja tervikliku maailmapildiga motiveeritud isiksuseks, kes on valmis õpingute jätkamiseks järgmisel haridustasemel ja elukestvaks õppeks.

(2) Puka Kool on arenev kool, kus on loodud tingimused õpilaste vaimse, füüsilise, kõlbelise, sotsiaalse ja emotsionaalse arengu toetamiseks.

(3) Kool toetab õppija põhiväärtuste kujunemist, aitab õpilasel mõista oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja vastutuse tundmist tegude tagajärgede eest.

(4) Kodulähedases koolis luuakse alus õpilase enesemääratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

(5) Koolis peetakse oluliseks väärtusi, mis tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest.

(6) Tegevuse aluseks on väärtushoiakud:

1) eetilisus

-käitume ausalt ja õiglaselt kooliga seotud huvigruppide (õpilased, töötajad, lapsevanemad, kooli pidaja) kui ka kõikide teiste suhtes;

-kohtleme oma õpilasi, õpetajaid ja teisi töötajaid ausalt ja õiglaselt;

-anname omanikule ja kooliga seotud huvigruppidele vajaliku ja täpse info;

-oleme eeskujuks oma väärtushoiakute ellurakendamisel ümbritsevas kogukonnas;

2) paindlikkus

-teeme kindlaks kooliga seotud huvigruppide ja KOV ootused ning täidame oma kohustusi õigeaegselt;

-näitame üles austust kõikide õpilaste, töötajate ja lapsevanemate ning nende ideede vastu;

-täidame oma kohustusi ühiskonna ees;

-innustame oma töötajaid tegutsema kogukonna heaks;

3) hoolivus

-hoolivus väljendub eeskätt inimsuhetes nii õpilaste ja õpetajate kui ka õpilastel ja õpetajatel omavahel. Suhted on üksteist austavad ja säästvad, turvalised ja usalduslikud;

-oma kooli ja ühe pere tunne annab teadmise, et see pere elab oma liikmetele kaasa ja rõõmustab nende edu üle, samuti püüab neid elu- ja õpiraskustes mõista ja toetada;

-püüame toetust mitte passiivselt vastu võtta, vaid püüame ka ise end ja oma olukorda parandada;

-probleemile tähelepanu juhtimine ei ole probleem, on lahendamist vajav olukord;

4) tulemuslikkus

-pakume õppijatele võimalikku parimat õpet, arvestades nende individuaalsust;

-hindame töötaja isiklikku initsiatiivi ja anname neile eneseteostusvõimalusi;

-kindlustame õppida soovijatele konkurentsivõimelise hariduse/harituse vastavalt nende vanusele;

-toetame oma tegevusega ümbritsevat kogukonda, et seda tugevamaks muuta.

(7) **Kooli eripära, lisaks väärtushoiakutele** on kooli asukoht, traditsioonid, õpikeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, eelkool, kooli valikained õppekava osana, võimalus õppida Puka Kustikoolis, tihe koostöö kohaliku kogukonna ja vilistlastega.

Asukoht: Puka Kool asub puhtas looduskeskkonnas, kus on avarad sportimisvõimalused ja võimalused lubi viia õuesõppe tunde õuesõppetunde. Puka alevikus on staadion, spordiväljakud, hea rongiühendus Tartu ja Valga suunal.

Traditsioonilised kooliüritused õppekava osana:

- 1) **Jõulupidu** - kõikide klasside ja kooli huviringide poolt ettevalmistatud esinemised. Lapsevanematel on võimalus peol osaleda. Koolimaja kaunistamine. Advendikontsert koostöös kohaliku kultuurimajaga.
- 2) **Emadepäeva** tähistamine - õpilaste esinemine emadele ja vanaemadele. Võimalus näidata aasta jooksul huviringides ja õppetundides õpitut oskusi.
- 3) **Koolilaadad** kolm korda aastas - õpilased rakendavad oma oskusi koostöös klassijuhataja või lapsevanemaga.
- 4) **Vastlapäev** - liikumisõpetuse õpetajad korraldavad ürituse vastavalt ilmastikule. Sportlikule mõõduvõtule lisaks on mõtlemismängud ja tähelepanu nõudvate oskuste rakendamine.
- 5) **Vabariigi aastapäeva tähistamine** - õpilaste temaatiline kontsert. Sellele järgneb kas ajaloo teemaliste teadmiste kontroll, külalisesineja, temaatilised seinalehed. Ruumide kaunistamine.
- 6) **Isadepäev** - külalisesineja suunav ja hariv esinemine, rõhutamaks koostöö tähtsust isade ja laste vahel.
- 7) **Spordipäevad** - liikumisharrastusi propageeriv üritus, samas üldpädevusi toetav.
- 8) **Sõbrapäev** - erinevad tegevused kooli ühtsustunde tugevdamiseks.
- 9) **Õpetajate päev** - lõpuklassi õpilaste korraldatud tänuüritus õpetajatele.
- 10) **Aktused** - kool on ühtne pere, mille traditsioone kantakse edasi õpetajalt õpilasele, vanemalt koolikaaslaselt nooremale, kolleegilt kolleegile.
- 11) **Pikapäevarühm** - võimaldab õpilasele tuge ja järelvalvet õppetööst vaba aja sisustamisel

Projektides osalemine - oleme osalenud ja kirjutame ka edaspidi rahataotlusi rahvusvahelistes projektides osalemiseks, eelkõige õpilaste ja õpetajate silmaringi laiendamiseks, keeleõppe parandamiseks, teadmiste täiendamiseks erinevates ainevaldkondades (Nordplus Junior, Erasmus+).

Loodusteadmiste kinnistamiseks kasutame Keskkonnainvesteeringute Keskuse programme, põhikooli kolmandas kooliastmes on hariv ja ennetav projekt KEAT (kaitse end ja aita teist).

E-õppepäevad kaks korda aastas. Tunnid toimuvad tunniplaanijärgselt ja veebipõhiselt ning õpetajad on selle eelnevalt ette valmistanud. E-õppepäevade tähtajad kinnitatakse üldtööplaanis.

Puka Kooli ajaloo jäädvustamiseks on koostöös õpilastega loodud kaks muuseumituba.

Seal leiduvad materjalid aitavad paremini tundma õppida kodukoha kultuurilugu.

Projektiõppepäevad, mille tähtajad kinnitatakse üldtööplaanis. Projektipäevad kavandatakse õpetajate koostöös kas ülekooliliste teemapäevadena, õppetegevust sisaldava klassi õppepäevana või klassiülesiste gruppidegevustena.

Eelkool - Puka Kool pakub koolieelikutele õpet jaanuarist maini.

Kooli valikained õppekava osana. Õpilastes huvi tekitamiseks ja üldpädevuste toetamiseks võimaldab Puka Kool õpilastele õpet kooli valikõppeainetes:

- 1) 4. klassis rahatarkus
- 2) 2.,5. klassis arvutiõpetus

- 3) 5. klassis B-võõrkeel
- 4) 7. klassis loovtöö korraldus
- 5) 9. klassis karjääriõpetuses.

§ 3. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted

(1) Puka Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Selleks:

- 1) kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus;
- 2) koolis tegutsetakse õpetuses ja kasvatuses õpilase eakohase tunnetusliku, kõlbelise, füüsilise ja sotsiaalse arengu ning tervikliku maailmapildi kujunemise nimel;
- 3) koolis on loodud õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist;
- 4) kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Kooli lõpetanud nooruk omab arusaama oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis;
- 5) kool tagab läbi õppe- ja kasvatusprotsessi õpilase teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamise ja arendamise tehes koostööd õpilase kodu ja vahetu elukeskkonnaga;
- 6) kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele.

(2) Põhikoolis mõistetakse õpetamist õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mil õpilasele antakse tema arengule ja tasemele vastavaid, kuid pingutust nõudvaid ülesandeid, mis võimaldavad tal saavutada kavandatud õpitulemused.

(3) Põhikoolis õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks; kooli huviringide tegevust on arvestatud tunniplaani tegemisel;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimis- ja loovtööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane); õpilasi suunatakse koostööle omavahel ja täiskasvanutega õpilasfirmas, ringitunnis, projektides osalemisel;
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust. Koolis on välja töötatud toimiv õpiabisüsteem nii abivajajatele kui andekatele.

(4) Põhikoolis mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Väärtuskasvatuse aluseks on kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikune usaldus ning koostöö.

(5) Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilasi enda identiteedi kujunemisel ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

§ 4. Üldpädevuste kujundamine kooliastmeti

(1) Puka Kooli põhikooli õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused väljendavad kogu kooli tegevuse üldist taotlust õpilaste vajaliku suutlikkuse kujundamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu koostöös.

(3) Kooli kogu tegevus on korraldatud üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamine, mõtestamine, läbiviimine ja tagasisidestamine. Üldpädevustest lähtuvalt on nii aineõpetus kui õppetunniväline tegevus sihipäraselt läbi mõeldud. Üldpädevused realiseeruvad kogu koolipere tegevuse ning õppekeskkonna kujundamise kaudu.

(4) Koolipoolne tagasisidestamine üldpädevuste kujunemise kohta toimub kujundava hindamise kaudu, selle kõrval on oluline ka õpilase enesehindamise roll tagasisidestamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning õpetajal saada informatsiooni, mida õpilase välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

(5) Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

1) **Kultuuri-ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

I kooliaste	• peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada; • austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid; teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt; on teadlik Valgamaa kultuurilisest eripärist; • käitub loodust hoidvalt; on teadlik paikkonna looduslikust eripärist; • oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest.
-------------	--

II kooliaste	• hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest; • väärtustab paikkonda, oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust; • tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme; • väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada; • väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest, teab ja tunneb kodukoha looduslikku eripära.
III kooliaste	• tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires; • tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule; • omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustestinimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt; • mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes; • suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist, osaleb huvitegevuses.

LÕK õpilane tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut, tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad, neid järgitakse tegevuste kavandamisel ning erinevaid töövorme kasutades arutatakse õpilastega alusväärtuste üle.
- Õpetajad arutavad tundides õpilastele eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Arutelusid läbi viies õpetaja käsitleb mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht.
- Koolis keskendutakse teiste loomingu väärtustamisele eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaati kirjalike tööde koostamisel. Korrekse viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad alates esimesest kooliastmest.
- Koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt ühelt poolt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu. Teisalt järgitakse põhimõtet: esitatavad kirjalikud tööd peavad alati olema korrektselt ja esteetiliselt vormistatud.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: traditsioonilised üritused erinevatel kalendritähtpäevadel (isade- ja emadepäev, volbripäev, sõbrapäev, vastlapäev, jõulud jm),

emakeelepäeva ja vabariigi aastapäeva tähistamine, teatrietenduste ja muuseumide ühiskülastused, osalemine projektides, temaatilised klassiõhtud, huviringid (rahvatants, muusika, erinevad spordialad).

2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

I kooliaste	- oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; - teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
II kooliaste	- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest; - väärtustab osalemist projektitöodes ja uurivas õppes, kasutab saadud oskusi ja kogemusi, oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle.
III kooliaste	on aktiivne, koostööaldis ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust, austab kodukoha traditsioone.

LÕK õpilane on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust, teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ära kuulamist ja teineteisega arvestamist (selle mõistmist, kas kokkulepet on võimalik täita) ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist jälgida.
- Demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilased peavad trimestri alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi. Välistatud on ootamatud kokkuvõtvad hindamised.
- Õpilasi käsitletakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad trimestri, õppeteema lõpus neilt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta.
- Kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskuju. Õpilastelt ei nõuta reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida. Näiteks, kuna õpilastelt nõutakse täpsust tundi tulekul, siis tundi ei hiline ka õpetajad.

- Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste meeskonnatöö oskuste arendamisele. Kui õpetaja on planeerinud õppemeetodina kasutada rühmatööd, siis peale selle läbiviimist järgneb lisaks rühmatöö tulemuste arutelule ka arutelu rühma kui meeskonna toimimise teemal ning tehakse järeldused edaspidiseks.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: temaatiliste stendide koostamine ja külalisesinejate loengud, osalemine erinevates projektides, sh rahvusvahelistes, kodanikupäeva viktoriin jt võistlused, konkursid, temaatilised klassiõhtud ja sõpruskohtumised, osalemine õpilasmavalitsuse töös, osavõtt pikapäevarühma tegevusest, erinevate abivajajate toetamine (loomade varjupaik, hooldekodu jm).

3) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

I kooliaste	• suhtub endasse ja teistesse positiivselt, on õppinud läbi eneseanalüüsi ära tundma oma tugevaid ja nõrku külgi; • hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve; • oskab ohtlikke olukordi vältida, ohutult liigelda ja ohuolukorras abi kutsuda.
II kooliaste	• oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida; • oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides; • väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest mõjuritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest.
III kooliaste	• väärtustab, järgib ja edendab tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne; • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

LÕK õpilane mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades, väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi.
- Õpilastega läbiviidavad arenguveestlused põhinevad õpilaste eneseanalüüsil, mille aluseks on õpimapp. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet õpetajalt ja kaasõpilastelt.
- Kõik õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama kirjalikku tagasisidet sooritus tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või ka eneseanalüüsi korras.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine päästekoolitusel, liiklustunnis, jalgrattakoolitusel, erinevad õpitoad ja õppekäigud, spordi- ja matkapäevad, osalemine erinevates temaatilistes projektides ja huviringides.

4) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise vajadusi.

I kooliaste	- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; - oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada.
II kooliaste	- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest; - oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida; - oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, koostada keeleliselt korrektseid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet; - oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel.
III kooliaste	- on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu; - suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;

LÕK õpilane õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab konkreetselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi, funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja Internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutatuse kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid.
- Õpiraskuste esinemisel koostatakse esmase õpiabimeetmena õpilase ja õpetaja koostöös õpilasele kirjalik individuaalne arenguplaan raskustest ülesaamiseks. Individuaalne arenguplaan on õpilase ja õpetaja vabatahtlik kokkulepe ja suunatud õpetaja konsultatsioonija tulemuslikumaks ärakasutamiseks.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine aineolümpiaadidel, viktoriinidel, konkurssidel, võistlustel, loov- ja uurimistöde teostamine, osalemine huviringides.

5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist,

kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

I kooliaste	• suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada; • mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid ära õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase.
II kooliaste	• oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta; • oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, koostada keeleliselt korrektseid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet; • tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel.
III kooliaste	• suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid; • valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste.

LÕK õpilane suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid, mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele. Õpilasi juhendatakse ja toetatakse nii, et nad on valmis esinema.
- Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine erinevatel võistlustel ja teemapäevadel, kohtumised külalisesinejatega, kooliaktuste ettevalmistamine ja läbiviimine, loov- ja uurimistööde kaitsmine.

6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

I kooliaste	• arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades; • oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
-------------	---

	oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid.
II kooliaste	- on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades; - oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet; - oskab sihipäraselt ja turvaliselt kasutada arvutit, internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste.
III kooliaste	- suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist; - oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi; - suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat erinevates olukordades eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada.

LÕK õpilane lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi, oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (nt diagrammid) kasutamisele. Eraldi pööravad kõik õpetajad tähelepanu oma ainek ja õpilaste vanusest tulenevalt statistiliste andmetöötluse erinevatele meetoditele.
- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele. Selleks kasutavad õpetajad mõistekaardi meetodit.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: osalemine robootikaringi töös, matemaatikavõistlustel ja loodusprojektides, erinevatest netikeskkondadest info otsimine, digiõppevahendite kasutamine tunnis ja loovtöodes.

7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;

I kooliaste	- oskab koostada päevakava ja seda järgida; oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel; - oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; - teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.
II kooliaste	oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;

	• oskab ennast säästa, on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast; • väärtustab osalemist projektitöodes ja uurivas õppes, kasutab saadud oskusi ja kogemusi, oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle.
III kooliaste	• on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged arvestades oma individuaalsust ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning vastutab oma tegude eest; • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

LÕK õpilane on tegutsemisvalmis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks, hindab adekvaatselt oma võimeid, püstitab ja täidab endale seatud eesmärged ning võtab vastutuse oma tegude eest.

Kooli töötajad tähtsustavad oma tegevustes pädevuse kujundamisel järgmist:

- Tundides kasutatakse kogemusõppet põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada.
- Õppeprotsessis kavandatakse nii ühe aine piires, kui ka õppeainete vahelisi projektipõhiseid õppetegevusi, kus õpilased peavad meeskonnana saavutama tulemusel.
- Tunnivälised üritused kavandatakse projektipõhisena, kuhu kaastakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: õppekäigud, osalemine erinevates projektides, sh rahvusvahelistes (Erasmus+ jt), erinevate kooliürituste organiseerimine ja neist osavõtt, koolisisesed laadad, heategevusüritused, karjääriõppe raames koostöö erinevate organisatsioonidega (noortekeskus jt).

8) **digipädevus** - suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

I kooliaste	• oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid; • Õpilane leiab otsimootoriga, kasutades võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi. • Õpilane korrastab kogutud teavet, moodustades järjestatud loendeid ning rühmitades teavet etteantud tunnuste alusel, kasutades juhendaja abi • Õpilane salvestab ja taasesitab leitud teavet juhendaja esitatud nõuete kohaselt. • Õpilane suhtleb vanemate, kaasõpilaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepituid reegleid.
-------------	--

	• Õpilane jagab etteantud nõuete kohaselt teistega digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi. • Õpilane teeb teistega koostööd etteantud keskkonnas (nt digitaalne suhtlus või lokaalne töö digivahenditega) • Õpilane rakendab kokkulepitud käitumisnorme privaatses ja avalikus keskkonnas (nt digisuhklus veebikeskkonnas) • Õpilane loob ja vormindab digitaalseid materjale (nt loovtöid) ja teeb neis vajadusel muudatusi, kasutades juhendaja abi. • Õpilane: 1) arvestab, et internetis kättesaadav digitaalne materjal võib olla autoriõigusega kaitstud; 2) küsib materjali muudatuste tegemiseks võimaluse korral autorilt luba, kasutades juhendaja abi • Õpilane: 1) kasutab digivahendeid kodus ja koolis heaperemehelikult; 2) loetleb digivahendite kasutamisega seotud riske. • Õpilane põhjendab konkreetseid näiteid kasutades, miks ei tohi avaldada delikaatset teavet (enda ja teiste kohta) avalikus keskkonnas. • Õpilane kasutab digitehnoloogiat tervist säästvalt/hoidvalt (valib õige istumisasendi, jälgib seadme kasutamise kestust ja kohta, kohandab seadme nägemist säästvalt ja valguse järgi). • Õpilane toob näiteid ja seostab tehnoloogia kasutamist keskkonnahoiuga • Õpilane otsib abi ja kirjeldab tekkinud probleemi, kui digivahend või -rakendus ei tööta • Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi. • Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil
II kooliaste	• oskab sihipäraselt ja turvaliselt kasutada arvutit, interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste: • Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sildipilv. • Õpilane: 1) leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitlusse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt; 2) mõistab teabe kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid; 3) teeb vahet faktil ja arvamusel • Õpilane: 1) viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiaadist; 2) salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta (sh veebikeskkonda), leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal; 3) kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust, töötab mitmes aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku). • Õpilane: 1) kaalutleb erinevate digitaalsete suhtlusvahendite eeliseid ja puudusi konkreetses kontekstis ning valib neist sobivaima; 2) lisab veebilehele kommentaari, osaleb veebifoorumi ja postiloendi vahendusel toimivas arutelus, järgides seejuures nii tunnustatud suhtlusnorme kui ka valitud keskkonna nõudeid

	• Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid. • Õpilane teeb teistega kaugtöövormis koostööd, rakendades mõne projekti üleselt meeskonnatöök ettenähtud digivahendeid ja veebikeskkondi. • Õpilane: 1) arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma; 2) selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaeetilise käitumise tagajärjed. • Õpilane: 1) kujundab, haldab ja kaitseb oma digitaalset identiteeti ning digitaalset jalajälge; 2) ei kasuta teiste inimeste identiteeti. • Õpilane: 1) loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitus), järgides etteantud kriteeriume; 2) kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii füüsilisele kui ka virtuaalsele) 3) reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas. • Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara; 2) täiendab teiste tehtud digitaalseid muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälitamine jne) arvestades oma materjale. • Uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi. • Õpilane: 1) kaitseb oma digivahendeid, rakendades turvameetmeid (nt viiruse- ja pahavaratõrje, jälitusrakendused jne); 2) ühendab ja ühildab turvaliselt digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (nt mälupulk, hiir, printer, väline kõvaketas); 3) jälgib digiseademetes lahtiühendamisel ettenähtud reegleid. • Õpilane: 1) loob ja rakendab tugevaid paroole, kaitsmaks enda digitaalset identiteeti väärkasutuse eest privaatses ja avalikus keskkonnas; 2) ei avalda delikaatset teavet enda ja teiste kohta avalikus keskkonnas. • Õpilane kirjeldab digivahendi väärkasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele (sõltuvus, liigese- ja rühivead, nägemise halvenemine) ning väldib igapäevatoos digitehnoloogiaga seotud ohte, sealjuures tehes võimlemisharjutusi (silmadele, randmetele jne). • Õpilane: 1) kirjeldab digitehnoloogia kasutamisega seotud positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale; 2) rakendab digitehnoloogiat energia- ja ressursisäästlikult. • Õpilane tuvastab ja lahendab iseseisvalt (vajaduse korral juhendi järgi) lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta. • Õpilane: 1) hindab valitud digivahendi või rakenduse sobivust, lähtudes selle funktsionaalsusest; 2) soovib koostööülesannetes rühmale digivahendeid ja töötab rühma valitud vahendiga. • Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne. • Õpilane: 1) suunab oma digitehnoloogiaalast õppimist, kasutades juhendaja abi; 2) hoiab end kursis digitehnoloogia uute arengusuundadega, lähtudes vajadusest.
III kooliaste	• suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat erinevates olukordades eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada:

	• Õpilane varieerib eesmärgist lähtuvalt teabeotsingul erinevaid teabeotsingumeetodeid, kasutades vajaduse korral alternatiivseid otsinguvõtteid, ning põhjendab valitud teabeotsingumeetodi paremust. • Õpilane: 1) kasutab ühisjärjehoidjaid, kategooriaid ja silte omaloodud või internetist leitud teabeallikate märgendamiseks ning struktureerimiseks; 2) hindab kriitiliselt leitud teabe asjakohasust, usaldusväärsust ja terviklikkust; 3) võrdleb etteantud veebipõhiseid teabeallikaid sobivuse, objektiivsuse/kallutatuse ja asjakohasuse aspektist. • Õpilane korrastab ja töötleb seatud eesmärgist lähtuvalt enda või teiste loodud digitaalset materjali, lähtudes intellektuaalomandi kaitse headest tavadest ning autori seatud litsentsi tingimustest. • Õpilane: 1) liitub etteantud digitaalse suhtluskeskkonnaga, täidab kasutajaprofiili ja osaleb aktiivselt arutelus; 2) valib sobiva suhtlusformaadi, suhtlusvahendi ja -viisi lähtuvalt oma eesmärgist ning suhtluskeskkonnast; 3) haldab, kustutab, kopeerib ja arhiveerib eesmärgist lähtuvalt eri tüüpi sõnumeid ning arutelusid. • Õpilane: 1) kasutab etteantud või enda valitud veebikeskkonda sihipäraselt ja turvaliselt (nt valib turvalise salasõna, loob kasutajaprofiili, lisab materjale); 2) osaleb virtuaalsetes võrgustikes ning kasutab veebikeskkonda digitaalsete materjalide avaldamiseks kooskõlas intellektuaalomandi kaitse heade tavadega. • Õpilane kasutab eesmärgipäraselt kohaliku omavalitsuse ja riigi pakutavaid infosüsteeme ning e-teenuseid (nt kodanikuportaali, EHIS, dokumendihaldussüsteemi, IDkaarti või mobiil-ID). • Õpilane: 1) leiab internetist oma õppeeesmärgist lähtuvalt vajalikke kogukondi ja liitub nendega; 2) algatab vajaduse korral ise uue virtuaalse kogukonna ning loob sellele veebipõhise koostöökeskkonna; 3) loob koostöös kaasõpilastega interaktiivseid digitaalseid materjale (nt dokumendi või ressursi kommenteerimine, sildid, viki täiendamine, jälitamine jms). • Õpilane: 1) arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise õiguslikke sätteid; 2) mõistab kultuuride mitmekesisuse arvestamise tähtsust digisuhtluses ning arvestab seda (nt erinevad rahvused, põlvkonnad, vaated, -valikud, päritolu, jm). • Õpilane kasutab turvaliselt ja eetilisele oma digitaalset identiteeti ning on digisuhtluses võõrastega ettevaatlik (libaidentiteet). • Õpilane: 1) kasutab arvutit loovtööd tehes, sh andmeid kogudes, töödeldes ja analüüsides ning tulemusi esitades; 2) valib andmete kogumiseks, töötlemiseks ning uurimistulemuste esitamiseks sobiva tarkvara; 3) loob oma õpitulemuste esitlemiseks digitaalseid õpimappe. • Uut teadmist esitades taaskasutab ja lõimib õpilane olemasolevaid digitaalseid materjale. • Õpilane: 1) vormistab nõuetekohaselt loovtöö, viidates allikatele tekstis korrektselt; 2) arvestab autoriõiguse häid tavasid nii enda kui ka teiste loodud sisu puhul. • Õpilane: 1) kasutab digitehnoloogiat eesmärgipäraselt ja riske arvestades; 2) rakendab turvameetmeid, kui seade on ohus (nt nakatunud viirusega, sattunud vette).
--	---

	• Õpilane eristab digikeskkondade turvasemeid (nt http vs. https, turvasertifikaadid) ning arvestab neid erinevaid veebikeskkondi kasutades. • Õpilane analüüsib tehnoloogia mõju igapäevaelule ja keskkonnale, otsides tasakaalu digikeskkonna ja füüsilise keskkonna kasutamise vahel. • Õpilane: 1) analüüsib digitehnoloogia arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale (nt loodus-, majandus-, kultuurikeskkonnale jne); 2) teeb põhjendatud otsuseid digitehnoloogiat valides (nt teavet luues ja tarbides, seadmeid ostes, parandades). • Õpilane: 1) leiab teavet ning abi tehniliste probleemide lahendamiseks ja veaotsinguks etteantud allikaid kasutades; 2) leiab alternatiivseid võimalusi probleemide lahendamiseks. • Õpilane: 1) kasutab sihipäraselt ja loovalt digitehnoloogia võimalusi elulisi probleeme lahendades ning oma õppimist tõhustades; 2) kirjeldab tehnoloogia toimimist ja arengusuundi erinevates eluvaldkondades. • Õpilane: 1) kasutab digivahendeid probleemide lahendamiseks ning algatab koostööd uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks; 2) lahendab digivahenditega igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatilise mõtlemist; 3) rakendab digitehnoloogia võimalusi eneseväljenduses ja teadmiste loomises. • Õpilane: 1) Analüüsib oma digipädevust, lähtudes isiklikult olulistest eesmärkidest; 2) selgitab välja puudujäägid oma digipädevuses ja kavandab vajalikud tegevused nende kõrvaldamiseks.
--	---

LÕK õpilane orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt, otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi, järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

Pädevuse kujunemist toetav tunniväline tegevus: projektipõhised õppekäigud teemaga seotud asutustesse, kohtumised erialaspetsialistidega, esitlused kooli üritustel.

(6) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuste kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

(7) Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandamise kaudu.

(8) Ainekavades esitatakse õpitulemused, mis toetavad kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist ning valdkonnapädevuste kujunemist.

§ 5. Õppekeskkond

(1) Õppekeskkond on vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, mis toetab õpilase arengut iseseisvaks, aktiivseks õppijaks kujunemisel ja kannab põhihariduse alusväärtusi, kooli vaimsust, säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(2) Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab Puka Kooli poolt kehtestatud tunni- ja aegakavale (õppekavale), arvestades isiksuse võimeid.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetamise ja kasvatamisega seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu, hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest, luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises;
- 5) ennetatakse ja välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 6) ollakse avatud vabale aramusvahetusele, kaasa arvatud kriitikale;
- 7) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus, üksteise toetamine, sõbralikkus ja heatahtlikkus;
- 8) luuakse inimõigusi ja demokraatiat austav keskkond, lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas, on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 2) õppes on võimalus kasutada internetiühendusega arvuteid ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, kaasa arvatud nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid
- 4) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades vaimse ja füüsilise turvalisuse ja eesmärgipärasuse.

§ 6. Läbivate teemade põhimõtted kooliastmeti

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke; läbivad teemad kujundavad teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme valdkondades, millel on kokkupuutepunkte paljude õppeainetega;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitleused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;

5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) Elukestev õpe ja karjääri kujundamine – kool toetab õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

a) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;

b) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;

c) arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;

d) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;

d) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

I kooliastmes	Õpilasel aidatakse kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetatakse esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.
II kooliastmes	Keskendutakse õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.
III kooliastmes	Keskendutakse õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millise eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2) Keskkond ja jätkusuutlik areng – kool toetab õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele; osaleb erinevates loodusprojektides.

Õpilast suunatakse:

a) aru saada loodusest kui terviksisüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;

- b) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- c) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- d) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- e) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

I kooliastmes	Tuginetakse õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Toetatakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.
II kooliastmes	Keskendutakse peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt
III kooliastmes	Keskendutakse kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Kujundatakse arusaama loodusest kui terviksisüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Keskkel kohal on aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – kool toetab õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- a) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- b) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- c) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- d) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- e) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- f) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemissse.

I kooliastmes	Luuakse võimalused koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemuste saamiseks õpilaste vabatahtliku tegevuse kaudu, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Õpilastele tutvustatakse kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.
II kooliastmes	Toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Õpilasi suunatakse leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidatakse neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.
III kooliastmes	Keskendutakse ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4) Kultuuriline identiteet – kool toetab õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri, paikkonna eripära ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis

Õpilast suunatakse:

- a) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- b) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- c) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist;
- d) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- e) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- f) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

I kooliastmes	Toetatakse õpilaste võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu ja positiivset suhtumist uue ja erineva suhtes. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.
II kooliastmes	Kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning välditakse eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust

	ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.
III kooliastmes	Õpilasel aidatakse mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5) Teabekeskond ja meediakasutus – kool toetab õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas.

Õpilast suunatakse:

- a) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- b) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- c) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- d) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- e) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

I kooliastmes	Keskmes on õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Õpilane harjub mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.
II kooliastmes	Keskmes on avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.
III kooliastmes	Õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolli ühiskonnas, sh majanduselus, kasutama meediat teabeallikana. Oluline on teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leidnud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpilasel aidatakse mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Luuakse võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6) Tehnoloogia ja innovatsioon – kool toetab õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime

kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas, kasutab omandatud teadmisi ja oskusi loovtöös.

Õpilast suunatakse:

- a) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- b) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- c) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- d) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- e) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- f) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

I kooliastmes	Õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Kasutatakse eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise lõimimisega õppetegevusse.
II kooliastmes	Teostatakse kooli ja õppetööga seonduvaid praktilisi ülesandeid, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes kasutatakse rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.
III kooliastmes	Kujundatakse IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Ainetundidesse lõimitakse kaasaegseid IKT vahendeid, meetodeid ja töövõtteid.

7) Tervis ja ohutus – kool toetab õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis. Õpilasi õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse:

1. tervise valdkonnas:

- a) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- b) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- c) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- d) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteavet ja abiteenuseid;
- e) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

2. ohutuse valdkonnas:

- a) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;

- b) vältima ohuolukordadesse sattumist;
- c) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- d) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- e) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- f) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

I kooliastmes	Keskmes on tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamine. Omandatakse eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Õpilast suunatakse mõistma ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandama ohutult ja turvaliselt käitumise oskusi. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, esitlustel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.
II kooliastmes	Pööratakse tähelepanu väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähenenud kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, arutelu, rühmatööd, rollimänge ja esitlusi. Ainetunde rikastavad noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.
III kooliastmes	Kujundatakse tervist ja ohutust väärtustavaid hoiakuid ning arendatakse tervisliku ja ohutu käitumise oskusi. Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussiooni, juhtumianalüüsi, rühmatööd, uurimisprojekte ja rollimänge. Korraldatakse klassiväliseid ennetusprogramme ning õpilasi kaasatakse tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

8) Väärtused ja kõlblus – kool toetab õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää üksikõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- a) tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid;
- b) analüüsima süstemaatiliselt kõlbelisi norme ja väärtusi;
- c) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- d) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- e) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- f) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtteid, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

I kooliastmes	Rõhk on iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste
---------------	--

	vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.
II kooliastmes	Teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitlemise kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse suhtutakse paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.
III kooliastmes	Tõstetakse selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuuriline mõõde. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Tehakse uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

§ 7. Lõimingu põhimõtted

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.

(2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.

(3) Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

Lõimivateks õppeülesanneteks võivad olla näiteks ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületavad õpilasuuringud, loovtööd, projektid jms, mis nõuavad õpilastelt oskust kasutada mitmetest erinevatest õppeainetest pärinevaid teadmisi ja oskusi. Lõimingu saavutamisel on oluline koht ka erinevatel õppeviisidel - individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, õppekäik, ekskursioon, matk, mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Probleemõpe julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse.

(4) Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks erinevate ainealaste ja aineülest projektide kaudu ning samuti toetatakse õpetajate professionaalset arengut vajalike koolituste võimaldamisega, millele järgneb vajadusel ka sisekoolituse osa ehk õpetajalt õpetajale kogemuse vahetus. Kasutusel on erinevad lõimingu viisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne lõiming, ainevaldkonna sisene või valdkondade vaheline lõiming. Korraldatakse erinevaid teemapäevi ja –nädalaid ning ühisüritusi, mis ühendavad ja soodustavad erinevate kooliastmete õpilaste koostööd ja ühesõppimist.

§ 8. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

(1) Õppe ja kasvatuse korralduse aeg ja viisid määratakse kooli õppekavas, kooli päevakavas ja tunniplaanis, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud nõuetest.

(2) Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas (kas I või II poolaastal); kasutatakse üldõpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.

(3) Ainevaldkondade nädalatundide arv kooliastmete kaupa on järgmine:

1) keel ja kirjandus	19	15	12,5
2) liikumisõpetus	8	8	6
3) kunstained	10,5	7	6
4) loodusained	3	7	20
5) matemaatika	10	13	13,5
6) sotsiaalsained	2	6	10
7) tehnoloogia	4,5	5	5
8) võõrkeeled	3	12	18

(3) Õpilaste kohustuslike õppeainete nädalatundide arv I, II ja III kooliastmes on määratud põhikooli riiklikus õppekavas. Lisaks sätestatule otsustab kool vaba tunniressursi kasutamise põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja nädalatunni ulatuses.

(4) Vaba tunniressurssi kasutatakse:

1. klassis matemaatikas (1 nädalatund); loodusõpetuses (1 t)
2. klassis eesti keeles (1 t); matemaatikas (1 t); arvutiõpetuses (1 t)
3. klassis eesti keeles (1 t); matemaatikas (1 t)
4. klassis eesti keeles (1 t); matemaatikas (1 t); kunstis (1 t) rahatarkuses (1)
5. klassis kirjanduses (1 t); matemaatikas (1 t); ajaloo (1 t); arvutiõpetuses (1 t); vene keeles (1 t)
6. klassis kirjanduses (1 t)
7. klassis inglise keeles (1 t); loovtöö korralduses (1 t)
9. klassis matemaatikas (0,5 t); karjääriõpetuses (1 t) 0,5 eesti keel

Vaba tunniressursi kasutuse põhjendus: üldpädevuste toetamiseks ja õppeainete lõiminguks, õpioskuste harjutamiseks interaktiivsete mängude abil kas arvutiklassis või tahvelarvutite abil, täiendavate probleem- ja mõtlemis ülesannete lahendamiseks, õpitu seostamiseks eluliste ülesannetega. Osalemine erinevates projektides („Meie väike raamatukogu“, „Lugemisisu“, kohtumised lastekirjanikega, kooli traditsioonilisteks üritusteks luuletuste ja dramatiseeringute õppimine ja esitamine. Klassis on ka HEV õpilasi, kellele on määratud kas üld- või tõhustatud tugi ja vajalik on diferentseeritud õpe.

- (5) Koolis õpitakse A-võõrkeelena inglise keelt. A-võõrkeele õpe algab 3. klassis. B-võõrkeelena õpitakse vene keelt või saksa keelt B-võõrkeele õpe algab 5. klassis.(1) B-võõrkeele rühma avamine sõltub koolipoolsetest võimalustest ja õpilaste/lapsevanemate soovidest.
- (6) Lihtsustatud õppekava puhul õpitakse võõrkeelena ühte keelt. Eesti õppekeelega õpilaste puhul on selleks A-võõrkeel, mille õppimist alustatakse 5. klassist ning mille valib kool, arvestades oma võimalusi ja õpilaste soove. Eesti keelest erineva õppekeelega õpilase puhul on võõrkeeleks eesti keel teise keelena, mille õppimist alustatakse 3. klassis.
- (7) Lihtsustatud õppekava puhul õpitakse loodusõpetust lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.
- (8) Lihtsustatud õppekavas tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.-4. klass), käsitöö ja kodundus (5.-9. klass) ning tehnoloogiaõpetus (5.-9. klass).Alates 5. klassist moodustab kool õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad, millesse jagunedes on õpilastel võimalus õppida kas käsitööd ja kodundust või tehnoloogiaõpetust. Õpperühmadesse jagunemine ei ole soopõhine.
- (9) Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad õpilane ja õpetaja.
- (10) Õppetunnid algavad üldjuhul kell 8.25. Õppetunni pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Vahetunni pikkus on 10 minutit iga õppetunni kohta. Einestamiseks ettenähtud vahetunni pikkus on 30 minutit.
- (11) Olenevalt õppe spetsiifilistest vajadustest võib õppetunni jagada mitmeks osaks ning kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita.
- (12) Õppekava rakendamist toetavad tegevused on projekt-, õues- ja muuseumiõpe, ekskursioonid ja õppekäigud, loengud jms. Neiks vajalik aeg kavandatakse reeglina iga õppeaasta alguses kooli üldtööplaani osana ja täpsustatakse õpetaja töökavas ning kooli kuu tööplaanis.
- (13) Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi. Kokkulepe vormistatakse Puka Kooli ja õpilast õpetava õppeasutuse vahelise lepinguga.
- (14) Õppetöö korralduse põhimõtted e-õppe ajal. Põhjendatud vajadusel, sh vabariigi valitsuse kehtestatud eriolukorra ja piirangute ajal ning kokkuleppel lapsevanematega toimub õppetöö e-õppe vormis. Otsuse üksikute õpilaste või terve kooli õppetöö e-õppele viimise kohta teeb kooli direktor, kes teavitab sellest otsusest kõiki asjaosalisi. Kooli e-keskkond e-õppe ajal on MS Teams, kus toimuvad virtuaaltunnid. Kodutööde ja materjalide jagamiseks kasutatakse e-kooli võimalusi.
- (15) Kooli ülesandeks on läbi viia õpilaste liikluskasvatust. 4. klassis õpetatakse liiklusõpetust huviringina, mille sisuks on erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine. Õpilased saavad ettevalmistuse jalgrattaeksamiseks.

§ 9. Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

	1. K l.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA	kokku
Eesti keel	7	6 + 1	6+ 1	21	5 + 1	3	3	12	2	2	2 + 0,5	6,5	39,5
Kirjandus						2+ 1	2+ 1	6	2	2	2	6	12
A-vk			3	3	3	3	3	9	3+ 1	3	3	10	22
B-vk							3	3	3	3	3	9	12
Matemaatika	3 + 1	3 + 2	4+ 1	14	4 + 1	4+ 1	5	15	5	4	4 + 0,5	13,5	42,5
Loodusõpet.	1 + 1	1	1	4	2	2	3	7	2			2	13
Geograafia									1	2	2	5	5
Bioloogia									1	2	2	5	5
Keemia										2	2	4	4
Füüsika										2	2	4	4
Ajalugu						1+ 1	2	4	2	2	2	6	10
Inimeseõp.		1	1	2		1	1	2	1	1		2	6
Ühiskonnaõp.							1	1			2	2	3
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3	13
Kunst	2	1	1,5	4,5	1 + 1	1	1	4	1	1	1	3	11,5
Tööõp. Käsitöö,kodund. Tehnoloogiaõp.	1	2	1,5	4,5	1	2	2	5	2	3		5	14,5
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6	22
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4	5	1	10	2	0	2	4	22
VALIKAINED -arvutiõpetus -karjääriõpetus -loovtöö korraldus -B-võrkeel -rahatarkus		1				1 1 1			1		1		6
Kokku	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94	245
Lubatud maks. koormus	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94	245

§ 10 Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

Õppeained Klass	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel	-	-	-	-	2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu	-	-	-	-	-	1	2	2	1
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Valikõppeained	-	-	2	2	2	2	2	2	2
Kokku	20	23	25	25	28	30	30	32	32

Valikõppeained lihtsustatud õppes otsustatakse lähtuvalt õpilasest ja kooli võimalustest.

§ 11. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

- (1) Põhikooli lõpetamiseks sooritab õpilane üldjuhul 8. klassis loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Loovtööd võib teha individuaalselt või kollektiivselt.
- (2) Loovtöö temaatika ja juhendaja valib õpilane. Täpsema teemavaliku teeb õpilane koostöös juhendajaga lähtudes oma huvidest ja võimetest ning kooli võimalustest. Kui õpilane ei suuda iseseisvalt juhendajat leida, määrab selle kooli juhtkond.
- (3) Loovtööde teemad ja juhendajad kinnitab direktor käskkirjaga oktoobri teisel nädalal.
- (4) Tööde esitamise tähtaeg ja kaitsmiskuupäev kinnitatakse kooli üldtööplaanis ja selle teeb õpilastele teatavaks klassijuhataja.
- (5) Loovtööd korraldatakse Puka Kooli loovtööde kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendi kohaselt.
- (6) Loovtöö esitatakse määratud tähtajal paberkandjal kooli juhtkonnale.
- (7) Loovtööd hinnatakse numbriliselt viiepallisüsteemis töö eesmärkidest lähtuvalt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele. Lihtsustatud õppes hinnatakse loovtööd mitmeeristava (arvestatud või mittearvestatud) hindamise alusel.
- (8) Õppenõukogu otsusega võib ka LÕK õppekava järgi õppiva õpilase loovtöö tegemisest vabastada. LÕK õppekava järgi õppijal ei ole loovtöö tegemine lõpetamise tingimuseks.
- (9) Loovtöö säilitatakse paberkandjal kooli arhiivis.

§ 12. Õpilase ja vanema teavitamine ja nõustamine

- (1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale

võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, tagatakse täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde.

(2) Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

(3) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse vajaduspõhise korralduse.

(4) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeperioodi (trimestri või poolaasta) algul.

(5) Õpilaste ja vanemate teavitamiseks kasutatakse eelistatult järgmisi vahendeid: kooli kodulehekülj; e-kool; e-kirjad; telefon.

(6) Kord aastas, tavaliselt õppeaasta alguses toimub kooli vanemate üldkoosolek. Õpilase ja tema vanemate esimene koostööpartner koolis on klassijuhataja, kelle juhtimisel kujundatakse välja informatsiooni jagamise kultuur.

(7) Vähemalt kord aastas korraldab klassijuhataja klassi vanemate koosoleku ja viib iga õpilasega läbi arenguvestluse, millel osalevad ka õpilase vanemad.

§ 13. Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused

(1) Haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija (HEV koordinaator) korraldab koostööd tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel, toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel.

(2) Hariduslike erivajaduste väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilase meditsiiniliste ja logopeediliste uuringute tagasisidet.

(3) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks tehtud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ning arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel dokumenteeritakse ümarlauavestluste protokollides ja lapse individuaalse arengu jälgimise kaardil.

(4) HEV õpilase arengu toetamiseks korraldatakse õpilase ja lapsevanemaga arenguvestlus, kus lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Lisaks klassijuhatajale kaasatakse vajadusel vestlusesse ka aineõpetajaid ja tugispetsialiste.

(5) Õpiabirühmad kinnitab direktor HEV koordinaatori ettepanekul õppenõukogu otsuse alusel.

(6) Tugiteenuse rakendamise tulemuslikkuse kohta märgivad kõik õpilasega tegelenud õpetajad ja spetsialistid kord poolaastas aruandesse ja õpilase individuaalsuse kaardile õpilase ainealase toimetuleku kirjelduse ja esitavad omapoolsed soovitusel.

(7) Tugiteenuste rakendamise tulemuslikkust hindab HEV koordinaator koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega ning teeb vajaduse korral lapsevanemale ja kooli direktorile ettepanekud edasisteks tegevusteks.

(8) Kool pakub õpiraskustega õpilastele järgmisi tugiteenuseid:

- 1) ainealased konsultatsioonid
- 2) individuaalne nõustamine
- 3) töö õpiabirühmas
- 4) töö pikapäevärühmas
- 5) eripedagoog/logopeedi või abiõpetaja abi
- 6) diferentseeritud õpe tavatunnis
- 7) individuaalsed õpiülesanded või/ja individuaalse õppekavade rakendamine
- 8) psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi nõustamine
- 9) huviringid

(9) Kool pakub andekate õpilaste toetamiseks järgmisi tugiteenuseid:

- 1) individuaalsed õpiülesanded ja/või individuaalse õppekava rakendamine;
- 2) andekate õpilaste juhendamine täiendavalt aineõpetajate kaudu;
- 3) ainealane huvitegevus koolis (aineringid vastavalt õpilaste huvidele – kirjandus, võõrkeel, informaatika, loodus jne);
- 4) ettevalmistus olümpiaadideks, õpilasvõistlusteks ja konkurssideks (mälumängud, viktoriinid, võistlus „Nuputa“ jne);
- 5) osalemine uurimisalases tegevuses ja projektides;
- 6) õpilaste suunamine osalema TÜ Teaduskooli kursustel, Puka Kunstikoolis jm;
- 7) projektipõhised õppekäigud

(10) Kui koolis rakendatud tugiteenused ei ole andnud tulemusi, soovitatakse õpilasele täiendavaid uuringuid väljaspool kooli ja suunatakse nõustamiskomisjoni. Kool teeb aktiivset koostööd erinevate nõustamiskeskustega (Vaimse Tervise Keskus, Rajaleidja).

(11) Nõustamiskomisjoni soovitusel jätkatakse eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamist. Arengukeskkonna kujundamisel arvestatakse nõustamiskomisjoni ja uuringus osalenud spetsialistide soovitusi. Koostöös kooli pidajaga kohandatakse ruume, vajalikke vahendeid, õppetegevuse sisu ja raskusastet. Lähtuvalt hariduslike erivajaduste spetsiifikast kindlustab kool õpilasele võimetekohase õpetuse.

(12) Õpilase puhul, kellele eriarsti otsusega on soovitatud õppimist liikumis-, kõne-, kuulis-, nägemispuudega õpilaste klassis või õpiraskustega õpilaste, kasvatusraskustega õpilaste klassis, väikeklassis või ühele õpilasele keskendatud õppe puhul rakendatakse põhikooli riikliku õppekavaga ettenähtud erisusi.

(13) Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks arvestada kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga tema varasemat õpi- või töökogemust ning teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kus sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

§ 14. Hindamise korraldus

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
 - 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- Hindamise lõppeesmärk on õpetada õppijat ennast ise hindama, saada tal iseseisvaks ja sõltumatuks.

(2) Puka Koolis hinnatakse põhikooliõpilasi trimestri- ja aastahinnnetega.

(3) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele.

(4) Puka Koolis hinnatakse ainealaseid teadmisi ja oskusi 1. klassis sõnaliste hinnete ja tagasiside abil; 2.-9. klassis numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis ja õppimist toetava (kujundava) hindamise abil, et õpilast paremini toetada, suunata ja innustada edasisel õppimisel.

(5) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(6) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste, hoiakute ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva jooksul annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

(7) Õpilasele antakse teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta hindaja/hinnangu andja poolt. Samuti teavitatakse õpilasi, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hinnele ja hinnangule. Õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord on sätestatud kooli kodukorras.

(8) Hindamisel viie palli süsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

(9) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et punktiarvestuse kasutamisel koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

(10) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või maha kirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.

(11) Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassijuhataja õppeaasta algul. Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja võttes arvesse ka aineõpetajate tähelepanekuid.

(12) Käitumist hinnatakse tähelise hindamisega:

1) „E” – eeskujulik, õpilane täidab kooli kodukorda ja järgib kooli väärtusi, kelle üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane ja järjepidev igas olukorras. Eeskujuliku hinde eelduseks on, et õpilasel puuduvad suulised ja kirjalikud märkused käitumise kohta.

2) „H” – hea, õpilane järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning enamasti täidab koolis heaks kiidetud käitumisnorme.

3) „R” – rahuldav, õpilane üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab koolis heaks kiidetud käitumisnorme, kuid kellel on esinenud eksimusi.

4) „MR” – mitterahuldav, õpilane ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata mitterahuldavaks ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

(13) Hoolsust hinnatakse tähelise hindamisega:

1) „E” – eeskujulik, õpilane õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt ja täidab koolis heaks kiidetud hoolsuse hindamiskriteeriume eeskujulikult ja järjepidevalt. Puuduvad suulised ja kirjalikud märkused hoolsuse kohta.

2) „H” – hea, õpilane õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt ja enamasti täidab koolis heaks kiidetud hindamiskriteeriume.

3) „R” – rahuldav, õpilane ei õpi võimetekohaselt, üldiselt täidab koolis heaks kiidetud hindamiskriteeriume, kuid ei ole nende täitmisel piisavalt järjekindel.

4) „MR” – mitterahuldav, õpilane ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

(14) Koolis heakskiidetud käitumise ja hoolsuse hindamiskriteeriumid on esitatud kooli kodukorras.

(15) Hindeid ja hinnanguid saab õpilase esindaja vaidlustada viieteistkümne kalendripäeva jooksul alates hinde teatavakstegemisest, st alates hinde kandmisest e-päevikusse. Esmalt pöörduakse kirjalikult hinde pannud või hinnangu andnud isiku poole, otsusega mittenõustumisel pöördub avaldaja kooli juhtkonna poole kirjaliku avaldusega, näidates avalduses muu hulgas ka mittenõustumise põhjuse.

(16) Kui õpilase kirjaliku töö või suulise esituse tulemust on õppeprotsessis hinnatud hindegaga "puudulik" või "nõrk" või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks üldjuhul 10 tööpäeva jooksul alates õpilase naasmisest õppetööle.

(17) Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub aineõpetajaga kokkulepitud ajal, üldreeglina vastava aineõpetaja kindlaksmääratud konsultatsiooni aegadel.

§ 15 Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

- (1) Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestrihinneteks ja trimestrihinnete koondamine aastahinneteks.
- (2) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmist ja oskuste tõendamist juhul, kui õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema, direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- (3) Õpilast ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemat teavitatakse kokkuvõtvatest hinnetest.
- (4) Kui õppeaine kahe trimestri hinne või hinnang on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või hinnangu väljapanekul omandatud teadmised ja oskused vastavalt hindele „nõrk“ või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang.
- (5) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (6) Trimestrihinnete või –hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase trimestri lõppu.
- (7) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või –hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või anda samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase trimestri lõppu. Aastahinne või –hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- (8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või

„nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

- (9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- (11) Lõigetes 7 ja 11 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellel on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

§ 16 Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeaine viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kelle on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 30 lõike 2 alusel haridus. Ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.
- (5) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded või milles tal ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses.

§ 17. Karjääriõppe ja karjäärialase nõustamise korraldus

(1) Koolis töötab karjäärikoordinaator, kes viib läbi karjääriõpet 9. klassis ainetunnina, vahendab karjääriinfot, korraldab karjäärialast nõustamist, teeb koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate ja vastavate nõustamiskeskustega.

(2) Karjääritöö eesmärgiks koolis on aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust.

(3) Karjääriõpetuse ja karjääriteenuse kaudu taotletakse, et õpilane:

- 1) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, saab teavet muutustest töömaailmas ning nendest lähtuvatest tulevikuproгноosidest;
- 2) teadvustab oma huvid, võimed, oskused, mis võimaldab adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 3) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, meeskonna- ja infotööoskusi jm, et kujundada valmisolek töömaailma sisenemiseks, elukestvaks õppimiseks ning karjääriotsuste tegemiseks;
- 4) saab teavet ja abi õppekavavälise tegevuse või õppimise otsimise kohta; eneseanalüüsi koostamisel; vestlusteks valmistumisel või gümnaasiumisse astumiseks; osalemisel erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses.

§ 18. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

(1) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö ainetunnis. Selle koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse. Õpetaja töökava koostatakse kooli õppekava alusel.

(2) Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmine.

(3) Õppeprotsessi kavandades lähtub õpetaja klassi ja iga õpilase vajadustest ning võimetest, arvestab kooli arengusuunda ja materiaalseid ressursse. Kaasab kolleegid ja õpilased töökava koostamisse.

(4) Õpetaja koostab töökava igaks õppeperioodiks ja see sisaldab järgmisi struktuurielemente:

- 1) taotletavad õpitulemused, teemad, mõisted ja tegevused;
- 2) õppetegevuste ajaline jaotus;
- 3) hindamise põhimõtted ja kriteeriumid;
- 4) IKT kasutamine ning lõiming teiste ainete ja läbivate teemadega.

(5) Õpetaja esitab töökava enne õppeperioodi algust õppealajuhatajale ja see on kättesaadav kõigile kooli õpetajatele ja tugispetsialistidele.

(6) Õpetajad teevad õpitulemuste saavutamiseks ja üldpädevuste kujundamiseks koostööd, korraldades aine- ja teemanädalaid ja –päevi, õppekäike, soodustades õpilasfirmade teket jne. Koolis on loodud võimalused õpetajate omavaheliseks koostööks erinevate ainealaste ja aineülesste projektide kaudu ning samuti toetatakse õpetajate professionaalset arengut vajalike koolituste võimaldamisega, millele järgneb vajadusel ka sisekoolituse osa ehk õpetajalt õpetajale kogemuse vahetus.

§ 19. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik. Selleks tuleb esitada kooli direktorile algatustaotlus kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega.
- (2) Kooli õppekava uuendamise või täiendamise, mis on tingitud muudatustest õigusaktides, algatab kooli direktor.
- (3) Kooli õppekava kinnitab direktor käskkirjaga.
- (4) Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kinnitamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (5) Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti ning muutuse viite juurde lisatakse muutuse jõustumise kuupäev.
- (6) Kool avalikustab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõike 1 alusel kooli õppekava kooli veebilehel.

LISAD

Lisa 1	Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“
Lisa 2	Ainevaldkond „Liikumisõpetus“
Lisa 3	Ainevaldkond „Kunstiained“
Lisa 4	Ainevaldkond „Loodusained“
Lisa 5	Ainevaldkond „Matemaatika“
Lisa 6	Ainevaldkond „Sotsiaalsained“
Lisa 7	Ainevaldkond „Tehnoloogia“
Lisa 8	Ainevaldkond „Võõrkeeled“
Lisa 9	Valikõppeaine „Rahatarkus“
Lisa 10	Valikõppeaine „Loovtöö korraldus“
Lisa 11	Valikõppeaine „Arvutiõpetus“
Lisa 12	Valikõppeaine „Karjääriõpetus“